

Umsögn:

Drög að frumvarpi til breytinga á vændiskaupaákvæði
almennra hegningarlaga
20/9/2026

Stop the Traffik: Iceland fagnar áframhaldandi áherslu ráðuneytisins á að endurskoða þessar breytingar með það að markmiði að skapa öruggara og jafnara samfélag.

Við notum þetta tækifæri til að ítreka áður fram komnar áhyggjur okkar og setja þær í frekara samhengi:

1. Það er ekki nákvæm framsetning að segja að fyrirhugaðar breytingar séu í beinu samræmi við þau alþjóðlegu réttarskjöl sem vísað er til, þar sem ekkert þeirra mælir beinlínis með framtökum sem beinast að því að gera kaupendur kynlífsþjónustu refsiverða. Í þessum gögnum er víða kallað eftir því að „draga úr eftirspurn“ eftir mansali, sem hægt er að gera með ýmsum leiðum og með tilliti til mismunandi tegunda mansals. Að beina sjónum að kaupendum sem leið til að „draga úr eftirspurn“ er einungis túlkun. Því er ekki sanngjarnt að segja að þessi tiltekna tillaga færi okkur nær einhverjum alþjóðlegum staðli. Í þessu samhengi er vísað til úttektar GRETA á Íslandi, þar sem fram koma skýrar ráðleggingar um samræmingu við alþjóðlega staðla í baráttunni gegn kynferðislegu mansali.
2. Þótt við styðjum eindregið markmið breytinganna erum við ósammála þeirri aðferðafræði sem lögð er til. Við erum ósammála því að aukin refsivæðing kynlífsþjónustu sé árangursrík leið til að vernda þolendur kynlífsþjónustu. Við höfum áfram verulegar áhyggjur af því að þessi nálgun taki ekki nægjanlegt tillit til þeirrar viðbótarhættu sem skapast fyrir þá sem selja kynlífsþjónustu og hvetjum ráðuneytið til að kanna þær leiðir sem þegar eru fyrir hendi áður en gripið er til aðgerða sem kunna að stofna öryggi þolenda kynferðislegs ofbeldis í enn frekari hættu.
3. Við hvetjum til þess að fyrirhuguð áhersla á að núverandi þjónusta við þolendur bregðist við þeim þörfum sem kunna að koma upp í kjölfar þessara breytinga geti ekki á skilvirkan og öruggan hátt mætt þörfum þessara hópa þegar grundvallarferli við greiningu þolenda, útrásarverkefni, fræðsla og þjálfun hagsmunaaðila og ferli varðandi umönnun og stuðning þolenda eru enn óskilgreind og óþróuð. Við vísum hér einnig til umsagnar okkar um nýlegt frumvarp að aðgerðaáætlun gegn mansali, þar sem við vöktum athygli á áframhaldandi áhyggjum okkar af þjónustu við þolendur. Áður en brugðist hefur verið með fullnægjandi hætti við þessum samtengdu áhyggjuefnum væri ábyrgðarlaust að grípa til aðgerða sem kunna að einangra og stofna þolendum í enn frekari hættu þegar við erum ekki enn undirbúin á allra grundvallarstigum til að mæta þörfum þeirra. Þessi tillaga er ekki rökrétt fyrsta skref í átt að vernd þolenda og við vísum á ný til ráðlegginga GRETA um hvernig við getum bætt stöðu þessara mála.
4. Við mælum með nálgun sem setur öryggi þeirra sem eru í þessum aðstæðum í forgang umfram allt annað. Við leggjum áherslu á þolendamiðaðar nálganir sem viðurkenna hversu flókið mansal í kynferðislegum tilgangi er og að það sé ekki alltaf samnefnari fyrir viðskiptalíkan þar sem einfaldlega er hægt að fjarlægja viðskiptavinina og allt annað muni fylgja í kjölfarið. Við þurfum einnig að taka tillit til þeirra fjölmörgu ýti- og togkrafta sem eru til staðar á Íslandi og leiða til þess að einstaklingar snúa sér að sölu kynlífsþjónustu vegna þess að þeim finnst þeir ekki hafa aðra raunhæfa valkosti, sem og þeirra margvíslegu veikleika og áhættuþátta sem gera mansalendum kleift að beita þolendur sína stjórn innan íslenskra landamæra. Þessir þættir verða að vera teknir á sama tíma til skoðunar ef við ætlum í raun að draga úr kynferðislegu ofbeldi.

Við viljum enn á ný leggja áherslu á þakklæti okkar til ráðuneytisins fyrir þá áframhaldandi umhyggju og athygli sem það hefur sýnt baráttunni gegn kynferðislegu ofbeldi, þar á meðal fyrir vilja þess til að eiga samtál við og taka tillit til ólíkra sjónarmiða. Við skiljum að um leið og vændi er nefnt sem viðfangsefni verða til fjölmargar stefnur innan femínískrar hugsunar sem eru mjög skiptar og harðar deilur geta skapast um þessi málefni. Hins vegar teljum við að í kjarna allra þessara umræðna sé sameiginlegur áhugi á að vernda velferð fólks og stuðla að auknu jafnrétti í samfélaginu. Við teljum ekki endilega þörf á því að allir þessir hópar séu sammála um hvernig við skilgreinum sölu kynlífsþjónustu til þess að geta sameinast um gagnreyndar aðferðir og þjónustu við þá sem þurfa á stuðningi að halda, með það að markmiði að auka öryggi og stuðning við áhættuhópa sem best. Við sjáum hingað til mikla umræðu um raunverulegt samþykki við sölu kynlífsþjónustu og viljum hvetja til þess að áherslan verði færð yfir á hvernig við mætum sem best þörfum þeirra sem málið varðar; þar sem þessi atriði eru stundum ekki endilega sama umræðan og geta truflað eða grafið undan þeim sameiginlegu markmiðum sem við höfum til að uppræta ofbeldi.

Við vonum að ráðuneytið taki til alvarlegrar skoðunar hvernig þessar breytingar muni hafa áhrif á velferð þess hóps sem þær eiga að vernda og fresti að minnsta kosti þessari tillögu þar til brugðist hefur verið með ítarlegri hætti við þeim brýnu áhyggjum varðandi öryggi þolenda sem við höfum sett fram í umsögn okkar um aðgerðaáætlun gegn mansali, áður en gripið er til frekari aðgerða sem óhjákvæmilega munu hafa áhrif á aðstæður þolenda. Við þökkum ykkur innilega fyrir tíma ykkar og athygli.

Fyrir hönd Stop the Traffik: Iceland,

Logan Lee Sigurðsson

Formaður, Stop The Traffik: Iceland

stticeland@gmail.com

Stop the Traffik Iceland (kt. 530912-1320) er íslensk sjálfboðaliðadeild alþjóðlegu samtakanna Stop The Traffik, sem hafa höfuðstöðvar í Bretlandi, og eru einu innlendu frjálsu félagasamtökin sem hafa unnið sérstaklega að málefnum mansals á Íslandi frá árinu 2013.